

Nader ecologisch onderzoek

Thorbeckelaan 109 te Barneveld

Rapportnummer: 20170710/rap02
Status rapport: versie 1
Datum rapport: 18 juli 2018

Auteur: I.L.Y.S. (Igor) Spierts en P.I. (Pim) Godschalk
Projectleider: P.I. (Pim) Godschalk
Kwaliteitscontrole: D. (Douwe) Schut

Opdrachtgever: De Bunte Vastgoed Oost BV
T.a.v. de heer L. Van Ginkel
Postbus 8029
6710 AA Ede

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Leeswijzer	1
2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE	2
2.1 Huidige situatie	2
2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie	5
3 METHODE.....	6
3.1 Veldbezoeken	6
3.2 Vogels cat. 1 t/m 4	7
3.2.1 Huismus	7
3.2.2 Gierzwaluw	7
3.2.3 Sperwer en boomvalk.....	7
3.3 Vleermuizen	7
3.4 Grondgebonden zoogdieren	8
4 RESULTATEN EN EFFECTEN	11
4.1 Vogels cat. 1 t/m 4	11
4.1.1 Huismus	11
4.1.2 Gierzwaluw	11
4.1.3 Sperwer en boomvalk.....	11
4.1.4 Steenuil	12
4.2 Vleermuizen	12
4.2.1 Beschrijving resultaten veldbezoeken	12
4.2.2 Verblijfplaatsen	13
4.2.3 Vliegroutes	13
4.2.4 Foerageergebied	13
4.3 Grondgebonden zoogdieren	13
4.3.1 Eekhoorn	13
4.3.2 Steenmarter	14
4.4 Amfibieën	14
5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	15
5.1 Conclusies	15
5.2 Zorgplicht	15

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De Bunte Vastgoed Oost BV is voornemens om de locatie Thorbeckelaan 109 te Barneveld te ontwikkelen voor de bouw van drie vrijstaande woningen en enkele parkeervoorzieningen. Op het perceel worden hierbij enkele gebouwen gesloopt. De groenstructuren op het perceel worden (deels) gesnoeid en uitgedund. Hierbij dienen mogelijk enkele bomen met holtes te worden gekapt. Een watergang zal voor de voorgenomen herinrichting meerdere malen moeten worden overkluisd. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden op beschermde planten en dieren.

ATKB heeft in juni 2017 een ecologische quickscan uitgevoerd op de locatie Thorbeckelaan 109 te Barneveld. Uit de quickscan (20170710//rap01, versie 1, d.d. 10 juli 2017) blijkt dat het plangebied mogelijk geschikt is voor broedvogels jaarrond beschermd (cat. 1 t/m 4: huismus, gierzwaluw, sperwer en boomvalk), gebouwbewonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger), boombewonende vleermuizen zoals ruige dwergvleermuis, grondgebonden zoogdieren (mogelijk das, eekhoorn, boommarter en steenmarter) en amfibieën (heikikker).

1.2 Doel

Het doel van het nader onderzoek is het bepalen van de aan- of afwezigheid van de soorten huismus, gierzwaluw, sperwer, boomvalk, das, eekhoorn, boommarter, steenmarter, gebouwbewonende vleermuizen en heikikker in het plangebied. Indien de soorten aanwezig zijn bepalen wij ook de functie(s) van het plangebied en hoeveel dieren van de soorten voorkomen. Tevens adviseren wij welke mitigerende en/of compenserende maatregelen benodigd zijn en of het noodzakelijk is een ontheffing op de Wet natuurbescherming aan te vragen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie van het plangebied besproken en de voorgenomen plannen voor gedeeltelijke herverkaveling en inrichting. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens beschreven hoe het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd. De resultaten van het veldonderzoek en de mogelijke effecten die het planvoornemen kan hebben op waargenomen soorten worden in hoofdstuk 4 besproken. In het afsluitende hoofdstuk 5 worden de conclusies getrokken en nog enkele aanbevelingen gegeven om invulling te geven aan de zorgplicht.

2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 Huidige situatie

De projectlocatie is het perceel aan de Thorbeckelaan 109 te Barneveld (zie figuur 2-1). De locatie wordt (deels) omgeven door landbouwgrond. Aan de oostzijde ligt een sportcomplex, ten zuiden van de planlocatie ligt een (recent gebouwde) woonwijk.

Figuur 2-1. Globale ligging plangebied (rood kader). De te realiseren nieuwbouw is geel gemarkeerd (o.b.v. kadastrale kaart). De aanwezige boerderij is aangegeven als rode druppel. Blauwe lijnen: watergangen; groene lijn: dichte houtwal (Bron: google.nl).

Het perceel betreft een terrein bestaande uit een boerderij, een kleine houten garage (beiden blijven gehandhaafd), een open opstal, een vervallen houten schuur en een stenen schuur (deze laatste drie worden gesloopt). De te slopen opstallen hebben schuine daken met deels dakplaten, dakpannen en golfplaten, deels stenen muren zonder spouw en deels houten wanden. De daken bevatten ruimtes tussen isolatieplaten en dakpannen. De opstallen bevatten open stootvoegen, openingen tussen kozijnen en muren, naden en kieren en openingen onder houten dakranden. Op het perceel is weinig verlichting aanwezig. Een impressie van de bebouwing op het perceel is weergegeven in figuur 2-2.

Het oppervlak waarop de opstallen en het woonhuis zijn gesitueerd is verhard (klinkers en betonplaat). De boerderij heeft aangrenzend een tuin welke is omgeven door groenstructuren. Ten oosten, noorden en westen van de bebouwing liggen enkele verruigde weilanden, allen omgeven door groenstructuren (houtwal, bomen, deels met holtes, struweel, grasbermen en enkele plekken riet). Het terrein is (deels) begrensd door watergangen zonder oeverbeschoeiing. Enkel de zuidelijk gelegen watergang bevat ten tijde van het uitvoeren van de quickscan, d.d.: 28 juni 2017 water, de overige watergangen zijn drooggevalen. Het doorzicht van het zuidelijk gelegen water (2-2,5 m breed) is goed en er is geen stroming aanwezig. Een impressie van de groenstructuren is weergegeven in figuur 2-3.

Figuur 2-2. Huidige situatie gebouwen. Van links naar rechts en van boven naar beneden: boerderij (blijft behouden), stenen schuur zonder spouw met dakpannen; open opstal met houten wanden en golfplaten dak en vervallen houten schuur.

Figuur 2-3. Huidige situatie groenstructuren planlocatie. Van links naar rechts en van boven naar beneden: houtwal noord-westzijde perceel; verruigd weiland; watergang zuidzijde; en bomenrij met holtes en klimop noordoostzijde perceel.

2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie

Op de planlocatie zijn de benodigde werkzaamheden welke mogelijk tot overtreding van verbodsbepalingen kunnen leiden het: 1) slopen van een deel van de opstallen, en 2) deels snoeien en uitdunnen van bomen (deels met holtes) en struweel en het verwijderen van beplanting (klimop, grasbermen). Figuur 2-4 toont een weergave van de toekomstige situatie op het perceel aan de Thorbeckelaan 109 te Barneveld.

De planning van de werkzaamheden is op het moment van het opstellen van deze rapportage nog niet bekend.

Figuur 2-4. Concept weergave van de geplande locaties voor het realiseren van drie vrijstaande woningen (bruin gearceerd) en enkele parkeervoorzieningen (grijs gearceerd).

3 METHODE

3.1 Veldbezoeken

In de paragrafen 3.2 tot en met 3.5 wordt per soortgroep de uitgevoerde methodiek voor de veldbezoeken beschreven. Daarbij worden ook mogelijke uitzonderingen op de standaard onderzoeksmethoden verantwoord. In tabel 3-1 is een samenvatting van het uitgevoerde veldwerk en de data van de onderzoeken weergegeven.

Tijdens alle veldbezoeken is ook altijd gelet op andere beschermde soorten, waar mogelijk zijn onderzoeken gelijktijdig of op elkaar volgend uitgevoerd: bij een avondbezoek vleermuizen is in de schemering bijvoorbeeld nog gekeken naar gierzwaluw. Soms zijn veldbezoeken ook gecombineerd, zoals de huismuscontroles die zijn gecombineerd met het zoeken naar nesten van sperwer en eekhoorn.

Tabel 3-1. Weerdata en overige gegevens van de uitgevoerde onderzoeken.

tabel 3-1: Weerdata en overige gegevens van de uitgevoerde onderzoeken:					
Datum	# pers.	Tijd van-tot	Zon op/onder	Weersomstandigheden	Onderzoek gericht op
Vleermuizen					
6 september 2017	2	20:10-00:00*	20:13	16-14 graden, Bft 2, droog, bewolkt	Paar- en zomerverblijven, vliegroutes, foerageergebied
27 september 2017	2	21:15-23:15	19:24	14 graden, Bft 2, droog, bewolkt	Paar- en zomerverblijven, vliegroutes, foerageergebied
26 mei 2018**	1	03:29-05:29	05:29	17 graden, Bft 1-2, droog, helder	Kraam- en zomerverblijven, vliegroutes, foerageergebied
28 mei 2018**	1	03:25-05:27	05:27	18 graden, Bft 1, droog, licht bewolkt	Kraam- en zomerverblijven, vliegroutes, foerageergebied
6 juni 2018	1	21:54-23:54	21:54	25-22 graden, Bft 1, droog, helder	Avondronde specifiek voor laatvlieger
5 juli 2018	2	22:00-00:00	22:00	19-17 graden, Bft 1, droog, helder	Kraam- en zomerverblijven, vliegroutes, foerageergebied
Huisumus					
9 april 2018	1		-	20 graden, Bft 4, bewolkt, droog	Nesten en overig functioneel leefgebied
25 april 2018	1		-	14 graden, Bft 4, bewolkt, droog	Nesten en overig functioneel leefgebied
Sperwer					
9 en 25 april 2018	Zie bij huisumus				
16 mei 2018	1		-	17 graden, Bft 3, droog, zonnig	Nesten en territoriaal gedrag
Boomvalk					
16 mei 2018	Zie bij sperwer				
13 juni 2018	1	20:00-22:00	21:59	Circa 20 graden, Bft 2-3, droog, half bewolkt	Nesten en nestindicerend gedrag
27 juni 2018	1	20:15-22:15	22:03	Circa 20 graden, Bft 2-3, droog, half bewolkt	Nesten en nestindicerend gedrag
Gierzwaluw					
13 en 27 juni 2018	Zie bij boomvalk				
6 juni en 5 juli 2018	Bij de bezoeken van 6 juni en 5 juli (vleermuizen) is ook nog gekeken of rond rondondergang gierzwaluwen in het plangebied waren				
Eekhoorn					
9 en 25 april en 16 mei 2018	Zie bij huisumus en sperwer				Aanwezigheid (nesten in struweel zuidwestzijde plangebied 9 april)
Grondgebonden zoogdieren (cameraval)					
6 – 27 september 2017					Maar enkele dagen opnames, daarna is de camera gedraaid door omstanders
9 – 25 april 2018					Volledige periode goed gefunctioneerd
Steenmarter (boomarter)					
9 april en 13 juni					Sporenonderzoek rondom gebouwen

* 1 medewerker is gestart om 20:10 uur tot 22:30, de ander is om 22 uur gestart, zodat de gehele tijd minimaal 1 medewerker aanwezig was. Zo kon ook naar uitvliegers worden gekeken.

** 1 bezoek met 2 man is gesplitst in 2 bezoeken met 1 man.

3.2 Vogels cat. 1 t/m 4

3.2.1 Huismus

Op 9 en 25 april is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van de huismus volgens de richtlijnen van het kennisdocument Huismus (BIJ12, versie 1.0, juli 2017). Volgens deze standaard dient de afwezigheid bepaald te worden met 2 gerichte inventarisaties (overdag) in de periode 1 april t/m 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni met een tussentijd van 10 dagen. Met de twee veldbezoeken is voldaan aan de meest optimale onderzoekseis.

Tijdens deze bezoeken is actief gelet op activiteit van huismus (zoals foerageren, schuilen) en nest-indicerend gedrag van mussen, zoals zingen, vervoeren van veertjes en ander nestmateriaal, vervoeren van voedsel voor de jongen, het gepiep van jongen al dan niet in combinatie met het verdwijnen van volwassen dieren in potentiële nestplekken. Daarbij is ook de omgeving meegenomen om te zien of deze voldoet aan andere habitateisen, zoals stofbaden, schuilmogelijkheden en foerageergebied.

3.2.2 Gierzwaluw

Op 13 en 27 juni is gericht gezocht naar gierzwaluwen en aanwijzingen van nesten in het plangebied volgens de richtlijnen van het kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, versie 1.0, juli 2017). Volgens deze standaard dient de afwezigheid bepaald te worden met 3 gerichte inventarisaties in de periode 1 juni – 15 juli met een tussentijd van 10 dagen. Met de twee gerichte veldbezoeken en een derde ronde op 5 juli (kort voor het vleermuizen) is voldaan aan de vereisten.

Gedurende het onderzoek is ook gebleken dat de grote schuur, die geschikt geacht werd, door de voorjaarsstormen beschadigd is geraakt. De dakconstructie blijkt hol, dat wil zeggen dat de dakpannen op een lattenconstructie liggen zonder dat er aan de binnenzijde nog houtwerk is. Zodoende zijn er voor de gierzwaluw geen potentiële nestplekken onder de dakpannen. Het derde gerichte onderzoek is daarom geschrapt.

3.2.3 Sperwer en boomvalk

Voor de sperwer en de boomvalk zijn elk drie gerichte rondes uitgevoerd, waarbij we ons voornamelijk gebaseerd hebben op de telrichtlijnen van SOVON. In tabel 3-1 is weergegeven bij welk bezoek naar welke soort is gekeken. Omdat het plangebied relatief klein en overzichtelijk is, zijn deze onderzoeken met 1 medewerker uitgevoerd en is er vanuit gegaan dat 3 bezoeken in de gunstige periode voor deze soorten voldoende zijn.

Tijdens deze bezoeken is actief gelet op activiteit zoals jachtvluchten of roepen of het aanbrengen van prooien naar de jongen. In het voorjaar is, zonder blad aan de bomen, gezocht naar mogelijke nesten die gebruikt kunnen worden.

3.3 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd aan de hand van het landelijk vastgestelde protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017). Dit is een door het bevoegd gezag en het Netwerk Groene Bureaus (NGB) goedgekeurde methodiek. ATKB is als lid aangesloten bij het NGB. Het vleermuisprotocol geeft aan dat meerdere onderzoeksrondes nodig zijn om de verschillende functies van het gebied voor vleermuizen in kaart te brengen. De bezoeken moeten worden uitgevoerd in de vleermuis actieve periode tussen mei en september.

Met behulp van een batdetector van het type Pettersson D240x of gelijkwaardig en zichtwaarnemingen kunnen verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen worden vastgesteld. Een batdetector zet de voor mensen onhoorbare geluiden van vleermuizen om in hoorbare geluiden. Aan de hand van frequentie en ritme van de geluiden is het mogelijk om de vleermuissoorten te onderscheiden. Gekoppeld aan de batdetector kunnen met behulp van een opnameapparaat (Edirol R-09HR) opnames gemaakt van in het veld moeilijk te determineren soorten.

Vleermuisgeluiden van de groep *Myotis* zijn meestal lastiger in het veld te herkennen. Deze geluiden zijn achteraf op kantoor met behulp van het programma Batsound geanalyseerd en soorten zijn hierbij op naam gebracht. In enkele rondes is ook de Batcorder ingezet; een apparaat dat automatisch vleermuisgeluiden opneemt, waarna ze later op de computer worden geanalyseerd op soort.

Tijdens de quickscan op 28 juni 2017 is gebleken dat in het plangebied bebouwing aanwezig is welke geschikt is voor gebouwbewonende vleermuizen (een soort als de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger) en dat tevens boombewonende soorten niet kunnen worden uitgesloten. Voor het project zijn daarom 5 onderzoeksrondes uitgevoerd in de periode 15 mei t/m 30 september 2017. In tabel 3-1 zijn de onderzoeksrondes weergegeven. Het veldwerk is door twee personen uitgevoerd vanwege de grootte van het plangebied, alleen de ronde specifiek voor laatvlieger is met 1 medewerker uitgevoerd.

Omdat de opdracht pas in de kraamtijd van 2017 is gaan lopen, is in het najaar van 2017 begonnen met onderzoeken naar paarverblijven en is in 2018 het onderzoek naar zomer- en kraamverblijven uitgevoerd.

Er is voldaan aan de verplichte onderzoeksinspanning door 3 bezoeken in de kraamperiode uit te voeren (15 mei – 15 juli) met een tussenperiode van minimaal 30 dagen (optimaal, protocol 2017), en twee onderzoeken in de paarperiode (15 augustus – 1 oktober) met een tussenperiode van 20 dagen (optimaal, protocol 2017). In de kraamperiode is 29 dagen aangehouden tussen de 2 laatvlieger bezoeken (6 juni en 5 juli), dit is strikt genomen sub optimaal maar heeft geen invloed op de uitkomst van het onderzoek, bovendien is 1 suboptimaal onderzoek toegestaan.

Overigens is het onderzoek in het najaar van 2017 uitgevoerd door medewerkers van ATKb. Het onderzoek in 2018 is uitgevoerd door deskundige medewerkers van EcoDat in onderaanneming.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Het onderzoek naar grondgebonden zoogdieren is op drie manieren uitgevoerd.

Incidentele waarnemingen

Bij alle veldbezoeken is gelet op losse waarnemingen en sporen (zoals wissels) van soorten uit deze groep.

Cameraval

Gedurende twee periodes is de cameraval op het terrein geplaatst, zie tabel 3-1 voor de periodes en figuur 3-1 en 3-2 voor de locatie en oriëntatie. In 2017 is de camera na enkele dagen gedraaid door een omstander, zodat deze maar enkele dagen effectief heeft gestaan. In 2018 heeft de camera circa twee weken goed gewerkt, gericht op de (ingang van de) oude, houten schuur.

Sporenonderzoek

Bij het eerste vleermuisonderzoek in september 2017 zijn de gebouwen van binnen (voorzover bereikbaar) geïnspecteerd op de aanwezigheid van zoogdieren. Hierbij is gelet op sporen zoals pootafdrukken, prooiresten of dode dieren. Dit was gericht op de steenmarter.

Op 9 april 2018 zijn de groenstructuren in het plangebied, nog zonder blad aan de bomen en struiken, beoordeeld op geschiktheid voor eekhoorn door te kijken naar mogelijk aanwezige bolvormige takkennesten.

Figuur 3-1. Rood omlijnd: lage houten schuur met kapotte ramen en openingen in deur. Blauw omlijnd: oude stenen schuur met schuin pannendak op open houten constructie. Rode pijl: oriëntatie cameraval (opgehangen aan boom, gericht op de duer van de houten schuur) (bron ondergrond: Google Maps).

Figuur 3-2. Beeld van de cameraval, gericht op de houten schuur. Uit de opnames blijkt overigens dat deze nog regelmatig wordt betreden door mensen. De cameraval is vastgebonden aan een boom in de houtwal.

4 RESULTATEN EN EFFECTEN

4.1 Vogels cat. 1 t/m 4

4.1.1 Huismus

Bij de veldbezoeken in april 2018 zijn geen indicaties van nestelende huismussen aangetroffen. Bij de bezoeken is wel af en toe een huismus kort foeragerend in het plangebied gezien, maar deze vlogen telkens naar de zuidelijk gelegen (relatief jonge) woonwijk. Ook bij de overige veldbezoeken is de huismus nooit waargenomen (ook niet bij het woonhuis dat behouden blijft, dit lijkt het meest geschikt). De stenen schuur blijkt ongeschikt te zijn omdat de dakpannen op een open constructie liggen en er dus geen holtes onder de dakpannen aanwezig zijn.

Op basis van de veldwaarnemingen kan de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus met zekerheid worden uitgesloten. De huismus foerageert incidenteel in het plangebied. Omdat het plangebied merendeels groen blijft en ongewijzigd (behoudens bouwen enkele woningen en kleine ingrepen aan groenstructuur) is vooraf al duidelijk dat er geen sprake is van effecten op foerageergebied, zodat dit verder niet behandeld wordt in deze rapportage.

4.1.2 Gierzwaluw

Bij de veldbezoeken in juni en juli 2018 zijn geen indicaties van nestelende gierzwaluwen aangetroffen. Af en toe is hoog in de lucht een overvliegend of foeragerend dier waargenomen, maar deze toonden geen enkele binding met het plangebied. De stenen schuur blijkt ook ongeschikt te zijn omdat de dakpannen op een open constructie liggen en er dus geen holtes onder de dakpannen aanwezig zijn.

Op basis van de veldwaarnemingen kan de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de gierzwaluw met zekerheid worden uitgesloten.

4.1.3 Sperwer en boomvalk

Bij de veldbezoeken is geen enkele maal een sperwer of boomvalk waargenomen. In een groenstructuur aan de zuidwestkant van het plangebied (maar daar net buiten) zijn wel enkele grote nesten aangetroffen. Een daarvan was in gebruik door een paartje eksters. In de hoge bomenrij in het midden van het gebied is een paartje zwarte kraai aangetroffen met een nest (zie figuur 4-1).

Op basis van de veldwaarnemingen kan de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van sperwer en boomvalk met zekerheid worden uitgesloten.

Figuur 4-1. Links twee van drie aanwezige grote (ekster) nesten in boschage zuidwestzijde, rechts op de plankaart aangegeven waar dit is met een rode ster (net buiten het plangebied). Blauwe ster: gebruikt nest zwarte kraai.

4.1.4 Steenuil

Bij het vleermuisonderzoek van 6 september 2017 is aan het begin van de ochtend kortdurend een steenuil gezien die in het plangebied op een van de schuren zat. Later op de avond is een steenuil nog kort roepend gehoord in de groenzone ten westen van het plangebied. Bij de overige veldbezoeken is deze soort niet meer waargenomen.

De steenuil is een jaarrond beschermde soort, wat betekent dat het nest (nestkast) en de functionele leefomgeving die essentieel is voor het grootbrengen van jongen beschermd zijn. De steenuil is maar eenmalig waargenomen ondanks diverse veldbezoeken. Ook was het dier niet lang aanwezig. Om nog meer informatie te krijgen over deze soort hebben we de NDFF geraadpleegd op 17-7-2018. Daaruit blijkt dat er rondom de te behouden woning en iets zuidelijker in de nieuw aangelegde woonwijk enkele meldingen zijn gedaan van aanwezige dieren, voornamelijk in september/oktober 2014-2016. Uit het NEM blijkt dat er van 2013-2016 een territorium is vastgesteld circa 600 m ten noorden van de planlocatie (dit betreft echter waarschijnlijk een vervaging, dus de precieze locatie is onduidelijk, het punt ligt namelijk midden in een weiland).

Daarmee vormt het plangebied geen onderdeel van een belangrijk leefgebied van de steenuil. Een territorium ligt op te grote afstand en er worden slechts incidenteel waarnemingen gedaan buiten de broedtijd. Tot slot leidt de ingreep ook niet tot volledige vernietiging van het foerageergebied, slechts een beperkte oppervlak wordt verhard door nieuwbouw. Zodoende hebben de werkzaamheden geen negatieve effecten op de steenuil en zijn geen voorzorgsmaatregelen of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

4.2 Vleermuizen

4.2.1 Beschrijving resultaten veldbezoeken

Bij de veldbezoeken in september 2017, gericht op paarverblijven en daarmee ook aanwijzingen voor overwintering zijn geen paarverblijven aangetroffen, of gedrag dat duidt op een aanwezige (paar)verblijfplaats. Op 6 september was er redelijk veel foerageer activiteit in het plangebied van gewone dwergvleermuis, hoewel de dieren nooit lang aanwezig waren. Langs de bomenrij in het midden zijn enkele keren grootoorvleermuizen gehoord (opnames hebben deze determinatie bevestigd). Ook is een enkele *Myotis* soort waargenomen (meest waarschijnlijk is watervleermuis), de soort kon niet worden bepaald door onvoldoende opnamekwaliteit. Tot slot zijn nog laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis een enkele keer kort gehoord.

Bij het bezoek op 27 september zijn geen aanvullende observaties gedaan ten opzichte van 6 september, wel was de activiteit veel lager, ondanks vergelijkbaar (en gunstig) weer.

Op 26 mei is een eerste inventarisatie van kraam- en zomerverblijven uitgevoerd. Een regulier bezoek met 2 medewerkers is gesplitst in twee bezoeken met 1 medewerker. Op 26 mei is zwermgedrag van een gewone dwergvleermuis nabij de open kapschuur waargenomen, maar op basis van waarnemingen op andere momenten (later in de zomer van 2018) moet dit worden beoordeeld als foerageergedrag. Een gewone dwergvleermuis vloog van oost naar west over de schuren. Twee gewone dwergvleermuizen vlogen van uit zuidelijke richting langs de centrale bomenrij naar het noorden om in het open stuk af te buigen naar het oosten om langs de noordelijke bomenrij te vliegen.

Naast gewone dwergvleermuizen zijn drie ruige dwergvleermuizen en een laatvlieger waargenomen. Er werd nergens langdurig gefoerageerd. Vrijwel alle contactmomenten waren kort. De kans bestaat dat een deel van de foeragerende dieren passerend waren.

Op 28 mei 2018 was het beeld vergelijkbaar met de 26ste. In geluidsopnames is ook een grootoorvleermuis aangetroffen. Een viertal gewone dwergvleermuizen vlogen langs de centrale bomenrij naar het noorden.

Op 6 juni is een avondbezoek uitgevoerd specifiek gericht op verblijfplaatsen van laatvliegers. Deze soort is slechts eenmaal kort foeragerend waargenomen. Verder zijn nog enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen.

Op 5 juli is het plangebied voor de laatste keer onderzocht, waarbij vergelijkbare waarnemingen zijn gedaan als 26 en 28 mei. Er zijn weer diverse foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, met name onder de kapschuur, en eenmaal een passerende grootoorvleermuis en eenmaal een onbepaalde *Myotis* soort. Langs de centrale bomenrij vlogen zowel een gewone dwergvleermuis in noordelijke als in zuidelijke richting. Langs de zuidgrens van het plangebied is twee maal een laatvlieger waargenomen.

4.2.2 Verblijfplaatsen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. De kapschuur wordt soms intensief gebruikt als foerageergebied, waarmee het soms lijkt of er daar ook een verblijfplaats is. Deze opstal is echter enkelwandig uitgevoerd, zodat potentiële verblijfplaatsen met zekerheid afwezig zijn. Bij de lage houten opstal aan de oostzijde van de bomenrij is nooit gedrag waargenomen dat duidt op een verblijfplaats, ook zijn hier geen uitvliegers of zwermgedrag waargenomen.

De grote stenen schuur met pannendak heeft muren zonder spouw. Onder daklijsten e.d. en in scheuren in de muur is het niet uitgesloten dat er potentiële verblijfplaatsen zijn. Deze zijn tijdens het ecologisch onderzoek echter niet aangetroffen en kunnen daarom met zekerheid worden uitgesloten.

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen en leiden dus ook niet tot overtreding van verbodsbepalingen.

4.2.3 Vliegroutes

Er wordt door diverse soorten vleermuizen gebruik gemaakt van de hoge bomenrij in het midden van het plangebied als vliegroute in noordelijke of zuidelijke richting. Het betreft echter lage aantallen vleermuizen (maximaal 3-4 gewone dwergvleermuizen tegelijkertijd, van de overige soorten 1 tot maximaal 2 individuen tegelijkertijd). De bomenrij blijft ook behouden, er zijn geen plannen om deze te kappen. De te bouwen woningen liggen op voldoende afstand van de bomenrij, lichtverstoring is daarom niet van toepassing. Er is daarom geen sprake van aantasting van een essentiële vliegroute van vleermuizen door het planvoornemen. De werkzaamheden leiden dus ook niet tot overtreding van verbodsbepalingen.

4.2.4 Foerageergebied

Er wordt door diverse soorten vleermuizen gefoerageerd in het plangebied. Het betreft echter lage aantallen vleermuizen (maximaal 3-4 gewone dwergvleermuizen tegelijkertijd, van overige soorten 1 tot maximaal 2 individuen tegelijkertijd). Tevens blijven grote delen van het plangebied behouden en geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er is daarom geen sprake van aantasting van essentieel foerageergebied voor vleermuizen. De werkzaamheden leiden dus ook niet tot overtreding van verbodsbepalingen.

4.3 Grondgebonden zoogdieren

4.3.1 Eekhoorn

Bij geen van de veldbezoeken is een eekhoorn waargenomen. Ook zijn geen bolvormige takkennesten van de soort waargenomen. Tot slot is de eekhoorn ook niet op de cameraval vastgelegd.

Op basis van de veldwaarnemingen kan de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn met zekerheid worden uitgesloten.

4.3.2 Steenmarter

Op de cameraval zijn geen waarnemingen van steenmarter vastgelegd. Ondanks dat de cameraval 1 van de 2 periodes niet goed heeft gewerkt, verwachten we niet dat we de soort daarmee gemist hebben. Er was van te voren ingezet op 1 periode van 2 weken. Omdat het onderzoek in 2017 mislukte doordat de camera na enkele dagen van positie was veranderd, is dit in 2018 herhaald. Er is daarmee alsnog voldaan aan de onderzoeksinspanning om de soort aan te tonen of uit te sluiten.

Daarnaast zijn in het geheel geen sporen aangetroffen. In een klein houten schuurtje (4 m²) waar droog zand in lag, zijn geen loopsporen aangetroffen. In de grote stenen schuur zijn ook geen sporen, prooi-resten of dergelijke aangetroffen. In de lange, houten schuur tot slot, waar de cameraval op stond gericht, is ook niets gevonden. Uit de beelden van de cameraval blijkt ook dat deze schuur nog regelmatig wordt betreden door de huidige bewoners en gebruikers van het perceel. Uit het veldbezoek is ook gebleken dat de wanden van deze schuur wel dubbelwandig zijn, maar dat de ruimte hiertussen beperkt is, zodat de steenmarter geen verblijfplaats zou kunnen hebben in de wanden (er zijn wel andere dieren gehoord, waarschijnlijk muizen of ratten). Een verblijf in een open deel van de schuur, bijvoorbeeld in een hoekje met rommel, is niet waarschijnlijk vanwege de regelmatige betreding.

Op basis van de veldwaarnemingen kan de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarter (en boommarter) met zekerheid worden uitgesloten. Er zijn in het geheel geen waarnemingen gedaan van boommarter, ook deze soort kan worden uitgesloten.

4.4 Amfibieën

In de quickscan is nog benoemd dat er mogelijk incidenteel beschermde amfibieën voorkomen (landhabitat: foeragerend, ter plaatse). Bij het veldwerk is hier terloops nog op gelet, met name in september 2017, door het grasland bij gunstig weer (vochtig, nog niet te koud) met een zaklamp af te lopen om amfibieën te zoeken. Er zijn echter geen waarnemingen gedaan van strenger beschermde soorten en de aanwezigheid kan daarom worden uitgesloten.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusies

Vogels

er is onderzoek gedaan naar jaarrond beschermde soorten. Hieruit is gebleken dat de huismus, gierzwaluw, sperwer en boomvalk niet voorkomen in het plangebied, dan wel dat het plangebied geen enkele essentiële functie vervult voor deze soorten (er foerageren wel incidenteel huismussen uit de omgeving). Wel is de steenuil eenmaal waargenomen, ook voor deze soort geldt dat er geen essentiële functies aanwezig zijn en dat er zodoende geen nadere maatregelen noodzakelijk zijn.

Vleermuizen

Er zijn geen beschermde functies aangetroffen voor vleermuizen. Het plangebied wordt wel gebruikt als niet-essentieel foerageergebied en deels als vliegroute. Er zijn echter voldoende alternatieven in de omgeving zodat alleen enkele voorzorgsmaatregelen nodig zijn om verstoring te voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren:

Uit het onderzoek blijkt dat de eekhoorn en steenmarter (en evt. boommarter) geen vast leefgebied hebben in het plangebied en er ook niet incidenteel voorkomen. Het voorkomen van deze soorten kan met zekerheid worden uitgesloten.

Amfibieën

Er is tijdens alle onderzoeken terloops nog gelet op de aanwezigheid van beschermde amfibieën, deze zijn echter niet aangetroffen.

Ontheffingsplicht

Het planvoornemen leidt niet tot negatieve effecten op beschermde vogels, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren of amfibieën, dan wel potentiële effecten kunnen eenvoudig worden voorkomen met voorzorgsmaatregelen (vleermuizen). De werkzaamheden leiden dus niet tot een overtreding van verbodsbepalingen, zodat de Wet natuurbescherming niet wordt overtreden. Het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

5.2 Zorgplicht

Uit voorgaande blijkt dat er geen essentiële functies voorkomen in het plangebied. Wel hebben we enkele algemene aanbevelingen voor de voorgenomen ontwikkelingen om invulling te geven aan de zorgplicht (art. 1.11 Wet natuurbescherming):

- Verlichting tijdens en na de werkzaamheden van de grote bomenrij centraal in het plangebied zoveel mogelijk vermijden (in verband met functie als algemene vliegroute voor diverse soorten vleermuizen en foerageergebied voor grootoorvleermuizen)
- Opgaande groenstructuren in het midden van het plangebied en langs de randen zoveel als mogelijk in stand houden en onderhouden.
- De woningen middels groenvoorzieningen deels af te schermen van de omliggende weilanden zodat hier ook donkere zones blijven (foerageergebied vleermuizen, steenuil).